

1838

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ФИЛОЗОФИЈУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Научни скуп

ФИЛОЗОФИЈА И НАУКА

21. и 22. октобра 2020. године
Београд, Кнеза Михаила 35/II

Научни скуп
ФИЛОЗОФИЈА И НАУКА
АПСТРАКТИ

---

21. и 22. октобра 2020. године
Београд, Кнеза Михаила 35/II

radical emergence. Such a paradigm will potentially pave the way for qualitatively different forms of integration of all scientific disciplines involved in biosphere research, understanding the origin of life, and predicting possibilities and ways to survive on our planet.

Вишња Кнежевић | Višnja Knežević

Институт за филозофију Филозофски факултет Универзитета у Београду
Institute for Philosophy Faculty of Philosophy Belgrade University

УТИЦАЈ МЕДИЦИНЕ НА АНТИЧКУ ГРЧКУ ФИЛОЗОФИЈУ: СЛУЧАЈ ПЛАТОН

У античком грчком мишљењу, филозофија и наука су од самих почетака биле уско повезане. Заправо, у једном смислу могло би се казати да је античка грчка филозофија и започела као критички отклон од хомеровског песништва ка истинитом објашњењу природе – објашњењу које је, мада увек прожето и религиозним аспектима, у бити ипак било ближе науци него поезији. Отуда нимало не чуди што су рани грчки филозофи (Талес, Питагора итд.) били уједно и први грчки научници. Од тада па надаље, грчка филозофија и наука развијаће се у међуодносу и тај тренд задржаће се као доминантан све до појаве хришћанства, када ће улогу науке сменити богословље.

Утицај античке грчке науке на филозофско мишљење добро је видљив у случају Платона. Наука о којој је реч свакако је математика, која је значајно деловала на артикулацију Платонове методологије у дијалозима средњег периода, космологије у дијалозима позног периода, па чак и делимично онтологије његовог најпознијег, тзв. ненаписаног учења (*ἄγραφα δόγματα*). Такође, прву критичку рефлексију науке налазимо опет код Платона, у *Држави*, у којој он, оптирајући за филозофски метод, истовремено, међутим, даје и прву филозофију науке у антици.

Но осим математике, још једна наука утицала је на артикулацију филозофских идеја овог мислиоца. Реч је о хипократској медицини. Студије које се баве проучавањем тог утицаја изузетно су малобројне и не рачунајући пар изузетака, углавном су новијег датума. Системских студија још увек нема. У том смислу, у овом раду истражујем управо утицај хипократских идеја на Платона, и то пре свега на његов позни дијалог *Тимај*. Хипотеза коју заступам јесте да је медицина једнако важна као математика за релевантне појмове *Тимаја*. То настојим да покажем упоредном анализом Платонових појмова *δύναμις* (могућност; квалитет) и *χώρα* (простор) у светлу хипократске концепције *δύναμις*-а и у светлу хипократске гинекологије. Показаће се да се ова два изузетно опскурна појма из *Тимаја* на овај начин могу приближити и учинити далеко јаснијим, што би требало да отвори простор за будуће систематичније истраживање утицаја античке медицинске науке на Платонову мисао.

THE INFLUENCE OF MEDICINE ON ANCIENT GREEK PHILOSOPHY: THE CASE-STUDY OF PLATO

One could say that, from the very beginning, philosophy and science were closely interconnected in ancient Greek thought. Ancient Greek philosophy, in fact, represents a critical departure from Homeric poetry towards a more accurate explanation of nature. The early philosophical explanations did include some religious elements but still they were essentially closer to science. Thus, it is not at all surprising that the early Greek philosophers (Thales, Pythagoras, etc.) are also the first ancient Greek scientists. From then on, Greek philosophy and science develop in interaction. This will remain a dominant trait of their development until the emergence of Christianity, when the role of science will be replaced by theology.

One could particularly well observe the former interaction in the case of Plato. The science that influenced Plato is certainly mathematics, and the influence is evident in the following fields: 1) Plato's methodology (the *Meno*), 2) cosmology (the *Timaeus*), and even 3) the ontology of the so-called unwritten doctrines (ἄγραφα δόγματα). What is more, one finds in Plato the first critical evaluation of scientific method and thought: in the *Republic*, he differentiates the mathematical method from the philosophical one, and while he indeed chooses the latter as "the one true method," Plato delivers at the same time the first actual philosophy of science in Antiquity.

Nevertheless, the scientific influence on Plato does not end with mathematics. Another science had great impact on his philosophical ideas, i.e., the Hippocratic medicine. This topic has been rarely and scantily researched by the contemporary scholars, who are predominantly interested in the interconnection between the Hippocratic and the Pythagorean thought. In this paper, however, I shall analyze precisely the influence of Hippocratic ideas on Plato. My focus will be particularly the late cosmology of the *Timaeus*. I hold that the ancient Greek medicine is as important as mathematics for the relevant notions of the *Timaeus* and I shall intent to prove my point by delivering a comparative analysis of Plato's notions of δύναμις (quality) and χώρα (space) in the light of the relevant Hippocratic notions. Particularly, I shall intent to show that the notoriously obscure Platonic concept of space can be accessed through the Hippocratic gynecology and embryology. I hope that the analysis I proved will open some space for a more systemic research into the influence of the ancient medical science on Plato's thought in the future.